

Přehled spolupráce v jednotlivých krajích v rámci SPaS a dalších subjektů občanského sektoru

Na 12. schůzi VV ÚV KSČM 2. 6. 2017 byl schválený materiál: Informace o činnosti SPaS (Spojenectví práce a solidarity) a situaci v občanském sektoru, který se zabýval činností SPaS po IX. sjezdu KSČM, aktivitami KSČM v rámci občanského sektoru a spoluprací a podporou odborů ze strany KSČM jako celku. Z tohoto důvodu vzešel námět z této schůze VV ÚV KSČM, aby byla podána také informace o spolupráci v rámci SPaS a dalších subjektů občanského sektoru na krajské úrovni.

Cílem předkládaného materiálu je informovat o spolupráci KV KSČM s občanskými sdruženími, demokratickými aktivitami a iniciativami v rámci České republiky, zejména pak informovat o spolupráci v rámci projektu Spojenectví práce a solidarity (SPaS). Materiál vznikl na základě zaslaných podkladů z KV KSČM.

1. Úvod

Spojenectví práce a solidarity (SPaS), které KSČM iniciovala po komunálních volbách 2010, z logických důvodů funguje i po IX. sjezdu KSČM jako státem neregistrované uskupení politických stran, občanských sdružení a veřejných iniciativ. SPaS se historicky obsahově vymezilo jako širší levicová struktura, která se charakterem svých deklarovaných politických priorit brání příchodu a zapojení asociálně konzervativních a nacionalistických uskupení.

Z politických stran participuje na SPaS kromě KSČM především Strana demokratického socialismu (SDS), z ČSSD jen platforma „Doleva!“ (neoficiální struktura vedená Janem Kavanem). Na platformě SPaSu úzce a většinou systematicky dále spolupracují: Alternativa Zdola, Duha-UNITED, Klub společenských věd (méně aktivně), Levicové kluby žen (dále jen LKŽ), Ne základnám, Nová antikapitalistická levice/Levá perspektiva, Odborové sdružení Čech Moravy a Slezska (formálně), Sdružení na ochranu nájemníků (SON) ČR, Sdružení zastánců dětských práv – česká sekce DCI, SocSol (Socialistická solidarita), Společnost pro evropský dialog (SPED). Aktuálními mluvčími SPaSu jsou Milan Neubert (SDS), Jan Kavan (Doleva, ČSSD), Eva Novotná (Ne Základnám) a Miroslav Prokeš (Sdružení zastánců dětských práv, člen KSČM).

Většina spolupracujících subjektů podporuje z nejrůznějších důvodů další existenci SPaSu jako platformy pro hledání politického konsensu a bloku spojenců, který chce zprostředkovat akční spolupráci komunistické i nekomunistické levice na co nejširší bázi.

2. Přehled spolupráce v jednotlivých krajích v rámci SPaS

KV KSČM Praha věnoval od počátku spolupráci v rámci SPaS značnou pozornost a viděl v ní možnost, jak rozšířit akční rádius našeho působení. Navázal tak na existující dobrou spolupráci s občanskými hnutími, odbory a vlasteneckými organizacemi (Klub českého pohraničí, SV ČR, LKŽ atd.). KV KSČM Praha předpokládal, že aktivity na úrovni KV KSČM budou podle možností rozšířeny i na úroveň OV KSČM s možností vytvoření pražské regionální platformy SPaS, která by umožnila lepší koordinaci na celopražské úrovni či přímé zapojení KV KSČM Praha do současných struktur SPaS. Zároveň chtěl, aby byly v rámci OV KSČM osloveny organizace SPaS ohledně získání kontaktů k možné další spolupráci na úrovni obvodů. Tento záměr se nepodařilo realizovat především proto, že na jedné straně mají organizace zapojené ve SPaS omezený počet svých členů a aktivistů, kteří jsou koncentrováni hlavně na celostátní (a vlastně celopražské) úrovni, a na druhé straně i ochabl zájem stranických organizací, které již nemají dostatek sil (snad částečně kromě předvolební aktivity) realizovat aktivity směrem k občanské veřejnosti. Spíše očekávaly, že organizace SPaS pomohou nahradit jejich ubývající energii. To se však nestalo a týká se to i takových otázek, jako je vytváření kandidátek pro volby, především volby do zastupitelstev MČ. Jediná pozitivní zkušenost KV KSČM Praha je v tomto směru s SDS, i když i zde se okruh možných osobností spíše snižuje, než rozšiřuje. V tomto směru KV KSČM Praha od minulého roku začal více spolupracovat s KSČ (není, ale součástí SPaS), zatím však jen v rovině vzájemného společného postupu (hlavně v souvislosti s volbami) s očekáváním, že spolupráce zamezí tříštění hlasů pro komunisty a přinese i konkrétní navýšení počtu aktivistů, kandidátů.

Celkově je třeba konstatovat, že uváděný stav je i důsledkem celkové aktuální situace ve SPaS, kde v minulém čtyřletém období, spolu se snížením aktivity občanské společnosti, poklesla i jeho aktivita. To samé lze konstatovat i o účasti a činnosti KSČM z úrovně centra, kdy se podle názoru KV KSČM Praha nepodařilo změnit zásadně přístup ke SPaS a posílit zde vliv strany. Tento fakt byl mimo jiné konstatován i na jednání sjezdu SDS, kde bylo řečeno, že až na malé výjimky se stal projekt SPaS čistě „pražskou záležitostí“. Z toho důvodu zaznělo na sjezdu také poděkování pražské organizaci KSČM za podporu, „která je v rámci struktur KSČM vzácná“.

Za této situace se podařilo za aktivní účasti KV KSČM Praha zorganizovat některé společné akce, především v otázkách týkajících se mírové a protiválečné tematiky, včetně protestů proti politice NATO, kdy iniciativa přicházela spíše od SPaS (především organizace Ne základnám), přičemž naše reakce byly vždy na poslední chvíli. To nám neumožňuje včas se podílet na obsahovém a organizačním zajištění aktivit a také včas o nich informovat naše členy a sympatizanty s cílem zajistit jejich aktivní činnost. V Praze také SPaS organizuje pravidelné besedy k zajímavým otázkám, kterých se účastní i členové KSČM. Tyto besedy se však nedaří koordinovat s podobnými aktivitami stranických organizací i některých spolků. Opakovaná snaha KV KSČM Praha po neformální koordinaci zatím nenalezla efektivní řešení, někdy i pro určitou rivalitu pořadatelů. KV KSČM se snažil řešit vzájemnou informovanost prostřednictvím ustanovené pozorovatelky na jednáních SPaS, což částečně situaci zlepšilo.

V Pardubickém kraji, SPaS nepatří k činnostem s výraznou pozorností volených orgánů. Přesto organizace působící v rámci SPaS jsou v kraji aktivní. Projevují se ale většinou samostatně. Nelze se ani vyhnout tomu, že jednotlivé organizace jsou vázány nízkou funkcionářskou základnou. Na druhé straně požadavky SPaSu nejsou téměř žádné, přičemž KV KSČM v Pardubickém kraji je schopen poskytnout materiální podporu.

Souhrnně lze konstatovat, že v rámci Libereckého kraje, KV KSČM Libereckého kraje, je spolupráce aktivní zejména s: Levicovým klubem žen (Zákupy, Liberec), v posledním cca půl roce se stranická organizace okresu Semily pokouší poskytnout pomoc při založení organizace LKŽ v okrese/měště Semily.

Aktivita v rámci SPaS je nízká i v Moravskoslezském kraji. SPaS v Ostravě byl ustaven v dubnu 2012. V roce 2013 proběhlo setkání občanů Moravskoslezského kraje s vedením KSČM v čele se s. Filipem a za účasti a vystoupení prof. Milana Neuberta – odborného mluvčího SPaS.

V Karlovarském kraji, pokud se bude vycházet z původního záměru existence SPaS, aktivita téměř nefunguje. SDS, ČSSD "Doleva", SON ani další zapojené organizace zde nevyvíjí činnost. Aktivita nefunguje ani v kraji Středočeském, Plzeňském, Ústeckém, Královohradeckém, Jihočeském, Zlínském, Olomouckém, Jihomoravském a Vysočina, přičemž v okrese Jihlava bylo učiněno několik pokusů o spolupráci KSČM s dalšími subjekty v rámci SPaS, zde se však rovněž neobjevila pozitivní odezva a snaha ztroskotala vždy v začátcích. V Jihočeském kraji jsou o činnosti SPaS informováni díky aktivnímu zapojení LKŽ v koordinační radě SPaS.

Obecně lze ze zasláných podkladů z KV KSČM konstatovat, že aktivita SPaS dlouhodobě neplní své cíle a postupně zaniká.

Trvalým problémem SPaSu je nedostatek materiálních a finančních prostředků na činnost a pořádání jednotlivých akcí. Ad hoc finanční problémy jsou řešeny jednorázovými dobrovolnými příspěvky jednotlivých partnerských subjektů a sympatizujících jednotlivců.

Druhým problémem je **neschopnost partnerů vytvořit regionální struktury SPaSu mimo Prahu**. Je třeba konstatovat, že žádná iniciativa v tomto ohledu nevyšla v posledním roce ani od krajských organizací KSČM. Přitom lze předpokládat, že potenciál SPaSu bude vhodné vzít v úvahu v případných diskuzích o potřebě a možnostech spolupráce KSČM s dalšími sektory širší české autentické levice, a to především pak v souvislosti s blížícími se komunálními volbami v r. 2018.

3. Přehled spolupráce v jednotlivých krajích v dalších subjektech občanského sektoru

Vedle spolupráce s organizacemi v rámci SPaS se snažil KV KSČM Praha rozšířit spolupráci i na další občanské organizace (nyní „zapsané spolky“). Zpracovali zde seznam těchto organizací a spolků, ale již zaostávají v udržování permanentního styku s nimi a v podstatě je zde v oblasti spolupráce stejně nahodilá situace jako u organizací SPaS. Registrují vznik tzv. „Vlasteneckého fóra“, které je tvořeno cca 11 organizacemi, k těsnější spolupráci však nedošlo. KV KSČM Praha také poskytl „střechu nad hlavou“ (ve své kanceláři) dvěma zapsaným spolkům, konkrétně „Matici Čech, Moravy a Slezska“ a „Vlasteneckému sdružení ČR“. KV KSČM Praha, jak již bylo zmíněno v bodě o spolupráci v rámci SPaS, aktivně spolupracuje se dvěma levicovými stranami – tradičně dlouhodobě s SDS a nyní také s KSČ, kde na úrovni Prahy podepsali v loňském roce „Deklarace o vzájemné spolupráci mezi MěV KSČ Praha a KV KSČM Praha“.

Okresní výbory KSČM v Karlovarském kraji mají spolupráci s Klubem českého pohraničí, Levicovým klubem žen a Společností česko-kubánského přátelství, s nimiž pořádají akce a pravidelně konzultují činnost. Někteří z místních členů strany pracují jako předsedové odborových organizací např. v porcelánce v Nové Roli nebo v elektroporcelánu v Merklíně. Spolupráce s odborovými organizacemi zde přímo není, protože odboráři mají obavu ze spolupráce s politickou stranou. Členové strany se účastní akcí Českého svazu bojovníků za svobodu a zase Obec legionářů vysílá své zástupce na oslavu osvobození na pohřebišti Rudoarmějců pořádanou KV KSČM. Krajský výbor KSČM Karlovarského kraje pravidelně podporuje občanské hnutí Táboráček, které s jejich podporou pořádá dětský letní tábor. Příležitostnou spolupráci mají prostřednictvím zastupitelů KSČM v kraji s dobrovolnými hasiči, zahrádkáři, chovateli drobného zvířectva, se sdruženími vlastníků bytů atd.

V Libereckém kraji existuje spolupráce s vlasteneckými organizacemi – zejména s KČP, a na Semilsku a Liberecku také s Vlasteneckým sdružením antifašistů. Spolupráci s KČP zde však výrazně ztěžuje skutečnost, že velká většina jeho členů a krajských funkcionářů jsou zároveň členy KSČM a do činnosti klubu promítají některé subjektivní vnitrostranické spory a animozity – náhradní prostor pro jejich „řešení“. Tři členové OV KSČM Česká Lípa zastávají funkce v KČP na krajské a centrální úrovni. V okresech Semily a Česká Lípa je také výrazná spolupráce s Odborovým sdružením Čech, Moravy a Slezska (máme zde na Semilsku předsedu ZO OSČMS a na Českolipsku předsedu ZO OSČMS řidičů autobusů MHD při firmě BusLine - jediná stávka za mzdy a pracovní/sociální podmínky v kraji v roce 2017).

Velmi pozvolna se zde rozjíždí spolupráce s Radou seniorů Libereckého kraje, kde má KSČM ve vedení zastoupení. Zde je ale nutno vidět, že finance na činnost poskytuje Liberecký kraj, v jehož čele je pravicová koalice Starostů, ODS, ANO2011 a ČSSD.

Samozřejmě i v Libereckém kraji jako v jiných krajích jsou členové strany v rámci celého kraje zastoupeni v „běžných“ zájmových organizacích (dnes spolky), jako např. myslivci, včelaři, rybáři, zahrádkáři, mineralogové, akvaristé, chovatelé zvířectva – psů, koček ..., sportovci – šachisté, atd. Celkově je i zde spolupráce založena na personálních vazbách prostřednictvím jednotlivých členů KSČM, společné koordinované akce se nekonají, ad hoc se navzájem členové účastní akcí, zejména různých vzpomínkových, pietních či informačních.

Obdobně je tomu i v jiných krajích, například v Královéhradeckém kraji podporují Klub českého pohraničí, OV KSČM Rychnov nad Kněžnou má dobré vztahy s chovateli v Týništi nad Ohří (půjčují OV KSČM areál na 1. máj a jiné akce - Mikuláše, MDŽ), dále zde funguje spolupráce se zahrádkáři (ČSZ) v Častolovicích (umožňují KSČM si pronajmout stánek při výstavách a naši poslanci jsou zváni na zahájení výstav jako čestní hosté). Nejedná se však o oficiální spolupráci, ale spíše o osobní kontakty a vztahy. V Královéhradeckém kraji se pak dále spolupracuje se Společností česko-ruského přátelství, Společností česko-kubánského přátelství a LKŽ.

V Moravskoslezském kraji – v okrese Ostrava funguje spolupráce s LKŽ (LKŽ Jožky Jabůrkové, LKŽ Holečkové Dolejší), KČP, Česko-ruskou společností, Svazem bojovníků za svobodu, Československou obcí legionářskou a Spolky seniorů. Cílem je sjednocovat úsilí při společném zabezpečování politických a společenských akcí s levicovým a vlasteneckým zaměřením. Pracuje se zde na principu rovnosti a dobrovolnosti (nikdo neuplatňuje tak zvanou vedoucí úlohu). Pravidelně se tyto spolky podílí na přípravě například pietních akcí k výročí osvobození ČSR Rudou armádou, zabezpečení oslav 1. máje – svátku práce, Dnů

Haló novin, akcí k výročím významných událostí (k obětem střelby do účastníků hladových bouří ve Vítkovicích), akcí na připomenutí významných osobností (J. Jaburkové, K. Šmidkeho) a dále na volebních akcích a při podpoře levicových subjektů, zejména KSČM. Mezi nejvýznamnější akce v okrese Ostrava patří zařazení 30. dubna mezi významné dny armády ČR (osvobození Ostravy, vítězné ukončení ostravsko-opavské operace – největší vojenské operace druhé světové války na území dnešní ČR), odhalení pamětní desky maršálu Jeremenkovi na domku v Ostravě – Porubě (ve kterém přespal z 28. na 29. 4. 1945), založení tradice tzv. Nesmrtelný pluk (organizátorem je Česko-ruská společnost, akce se koná každoročně 9. května). Veškerá práce s těmito subjekty je hodnocena kladně, přesto existuje řada rezerv. Jedná se hlavně o aktivnější součinnost s odborovými organizacemi a seniorskými spolky. O řadě akcí je podávána informace i na zasedáních ÚV KSČM v rámci diskuse.

V Pardubickém kraji je neaktivnější Svaz žen s větší početností na okrese Ústí nad Orlicí. Dále Klub českého pohraničí vyznačující se pravidelnou činností se schopností využívat orientaci prostřednictvím zpravodaje Hraničář. V kraji působí Rady seniorů, kdy v posledním měsíci byla ustavena Rada seniorů Pardubického kraje, v níž má KSČM svého zástupce. Výraznou pomocí by zde mohl být Svaz Nové odbory. Pravděpodobně tato část společenského spektra by mohla být nejvýraznějším stimulem pro činnost SPaS tak, aby měla více veřejný charakter než dosud. Co v kraji chybí nejvíc, je koordinovanost činností členských organizací. Rovněž pozornost stranických územních orgánů není příliš patrná.

V Plzeňském kraji je také spolupráce s LKŽ, Klubem českého pohraničí a Radou seniorů. Obdobně je tomu i v ostatních krajích, kde jednotlivá OV a ZO KSČM spolupracují s řadou levicově orientovaných subjektů v zájmu naplňování konkrétních společných cílů nebo personálních vazeb. Nejčastěji funguje spolupráce s LKŽ, KČP a Radou seniorů. Ve Zlínském kraji v okrese Kroměříž spolupracují se Společností Ludvíka Svobody a v Olomouckém kraji s Vlasteneckým sdružením antifašistů. Na Jesenicku se Sdružením tělesně postižených, krajská zastupitelka za KSČM v Olomouckém kraji pracuje také v Krajské radě seniorů.

V Jihočeském kraji jsou uzavřena Memoranda na úrovni kraje o spolupráce s KČP a LKŽ.

V závěru lze shrnout, že určitým způsobem tradičně funguje především spolupráce s organizacemi blízkými KSČM programově i personálně (Levicové kluby žen, Kluby českého pohraničí, Slovanský výbor, Výbor národní kultury, sdružení Vojáci proti válce, Matice Čech, Moravy a Slezska, Společnost Julia Fučíka, Společnost česko-kubánského přátelství aj.). Ze strany KSČM se jedná především o jejich materiální podporu (poskytování zázemí, tisk). Ze strany těchto sdružení jde o šíření alternativních levicových myšlenek mezi občany, kteří ke KSČM běžně netíhnou. Mají ovšem v posledních letech také problém s přestárlostí a omezené možnosti oslovení nestraničné veřejnosti.

Nedobrá je situace u masovějších organizací, byl poněkud umrtven v poslední době protestní potenciál občanských iniciativ (poněkud živější je zájmový spolkový život na venkově - myslivci, zahrádkáři, rybáři, včelaři, dobrovolní hasiči, sportovní jednoty, folkloristické soubory a další). Právě přes tato sdružení je možné získávat nové sympatizanty a členy KSČM na kandidátní listiny strany v obcích.

4. Závěr

Přístupy KSČM:

- ✓ Provést analýzu stávajících vazeb krajských a okresních organizací na občanskou veřejnost s cílem vytvářet společnou regionální platformu občanských spolků a iniciativ podle modelu SPaS schopnou artikulace problémů a společné aktivity.
- ✓ Projednat s mluvčími SPaS možnosti spolupráce, případné koordinace s klubem poslanců KSČM, zejména v oblastech podpory levicových zákonodárných iniciativ a informování o zákonodárných iniciativách KSČM
- ✓ Rozšiřovat a prohlubovat již navázané kontakty s občanskými sdruženími a organizacemi.
- ✓ Aktivně a všestranně podporovat občanská sdružení blízká KSČM a vysílat do KSČM názorově či programově blízkých občanských sdružení či iniciativ své aktivní členy.
- ✓ Navazovat kontakty s občanskými sdruženími pracujícími s bezdomovci, zdravotně handicapovanými, seniory, nezaměstnanými, sociálně slabými.
- ✓ Pomáhat těmto organizacím a jejich členům dle jejich požadavků a možností jednotlivých článků KSČM.
- ✓ Navazovat kontakty s ostatními zájmovými sdruženími jako jsou například zahrádkáři, dobrovolní hasiči, včelaři, myslivci.
- ✓ Dále rozšiřovat v rámci okresních výborů a krajských výborů KSČM síť občanských a právních poraden.
- ✓ Iniciovat vytváření občanských sdružení na pomoc sociálně znevýhodněným skupinám obyvatelstva.
- ✓ Zapojovat členy KSČM v aktivním věku do činnosti jednotlivých odborových organizací; organizovat aktivity, setkání a konzultace se členy strany, kteří pracují v odborech, a vyhodnocovat jejich zkušenosti ke zkvalitnění odborové politiky KSČM.
- ✓ Aktivně spolupracovat s odbory tam, kde dochází k propouštění pracujících či zavírání podniků.
- ✓ Zohledňovat v PK KSČM pohledy odborů na problematiku projednávanou v Poslanecké sněmovně, včetně využívání přímého jednání se zástupci odborových centrál, a předkládat jim konkrétní návrhy či náměty; zároveň usilovat o možnost účasti poslanců a senátora KSČM na jednání odborových orgánů.
- ✓ Obdobným způsobem by měly ve vztahu k regionálním i komunálním orgánům přistupovat i OV a KV KSČM i kluby zastupitelů za KSČM v krajích či obcích, obzvláště ve velkých městech.
- ✓ KV a OV KSČM a podle možností i ZO by měly projednat otázku vztahu k odborům a přijmout konkrétní opatření; tato otázka by měla být projednávána i na výročních členských schůzích.
- ✓ Využívat jako alternativu a sjednocující základnu programově blízké odborové centrály.

- ✓ Aktivně se zapojovat do činnosti SPaSu a pravidelně vysílat na jednání Koordinační rady SPaSu zástupce s mandátem rozhodovat o společných aktivitách.